

Datum

2018-02-20

Diarienum (åberopas)

A532.750/2017

Saknr

000

Er referens

Ju2017/08254/Å

Polismyndigheten
RättsavdelningenJustitiedepartementet
103 33 Stockholmju.registrator@regeringskansliet.se

Stärkt integritet i Rättsmedicinalverkets verksamhet (SOU 2017:80)

En datalag för Rättsmedicinalverket

Polismyndigheten välkomnar förslaget då det är viktigt att Rättsmedicinalverket (RMV) får en ändamålsenlig registerförfattning som är anpassad till den verksamhet verket utför. RMV:s verksamhet är t.ex. helt central för delar av Polismyndighetens verksamhet med att utreda brott. Att lagen tar ett helhetsgrepp och förhåller sig till såväl dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet kommer förhoppningsvis att underlätta i rättstillämpningen. Utredningens exemplifieringar av hur gränsdragning mellan dessa båda regelverk typiskt sett kommer att göras (se avsnitt 6.4.5) är välkommet för den framtida rättstillämpningen. Gränsdragningsfrågor i de enskilda fallen kommer dock alltjämt att vara svårhanterbara för de myndigheter som har att tillämpa båda regelverken parallellt, vilket Polismyndigheten påpekat i bl.a. remissvar över en omarbetad utlänningsdatalag (Ds 2017:45).

Utredningen föreslår i 1 kap. 8 § att lagen i tillämpliga delar ska gälla även vid behandling av uppgifter om avlidna personer och att dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och brottsdatalagen ska gälla på samma sätt för dessa personer som avseende personer i livet.

I avsnitt 6.5.7 (s. 132) och i författningskommentaren (s. 302) sägs att de bestämmelser som ska tillämpas även för uppgifter om avlidna personer är bestämmelser som avser bl.a. ändamål för behandling, tillåtna rättsliga grunder och grundläggande krav på behandlingen. Därefter görs i författningskommentaren även en uppräkningslista av vissa bestämmelser som inte ska tillämpas. Polismyndigheten har uppfattat dessa skrivningar som att detta inte kommer att innebära någon förändring i hur länge RMV kan behandla personuppgifter efter avlidna (jfr 2 kap. 17 § förslag till brottsdatalag). Uppgifter om exempelvis dna från en avliden person som behandlas hos RMV kan många gånger vara av stor betydelse i polisiära utredningar för att kunna knyta en sådan person till ett brott. En konsekvens av detta är att polisen samtidigt kan avskrika misstankar mot personer som är i livet. De forensiska undersökningsmetoderna förbättras hela tiden. I takt med den tekniska utvecklingen kommer därför

behovet av att bevara uppgifter hänförliga till avlidna att öka. Polismyndigheten ser gärna att det förtydligas att utredningens förslag i dessa delar inte påverkar RMV:s möjlighet att bevara uppgifter om avlidna alternativt att skälen för en ändrad ordning analyseras och redovisas mer noggsamt.

I såväl 1 kap. 1 § som 1 kap. 2 § första stycket i lagförslaget framgår att lagen gäller behandling av personuppgifter i RMV:s verksamhet. Det bör vara tillräckligt att ange detta i en av dessa bestämmelser.

En lag om Rättsmedicinalverkets elimineringsdatabas

Polismyndigheten delar utredningens uppfattning om behovet att författningsreglera användningen av RMV:s elimineringsdatabas.

I 5 § tredje stycket i lagförslaget framgår att elimineringsdatabasen får innehålla dna-profiler som har påträffats vid en dna-analys som inte kan hänföras till en identifierad person. Som utredningen framhåller (s. 190) är det av stor vikt att sådana dna-profiler får ingå i elimineringsdatabasen i syfte att utveckla och förbättra kvaliteten på dna-analyserna. Polismyndighetens uppfattning är att motsvarande redan idag gäller för Polismyndighetens elimineringsdatabas, men anser att motsvarande skrivning bör tas in i lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas för att tydliggöra detta förhållande och samtidigt harmonisera lagstiftningen.

I 1 § i lagförslaget om hantering av humanbiologiskt material vid RMV framgår bl.a. en definition av vad som avses med humanbiologiskt material och att prover av sådant material som tagit i syfte att ingå i RMV:s elimineringsdatabas inte omfattas av lagen. I 6 och 7 §§ i förslaget till lag om elimineringsdatabas framgår vilka personer som ska lämna prov för dna-analys och att sådant prov ska tas i form av salivprov. Eftersom salivprov är ett humanbiologiskt prov enligt den ovan återgivna definitionen och hanteringen av sådant material är uttryckligen undantaget från lagförslaget om hantering av humanbiologiskt material vid RMV bör det på något sätt förtydligas att proverna som tas enligt lagen om RMV:s elimineringsdatabas avser humanbiologiskt material.

En lag om hantering av humanbiologiskt material vid Rättsmedicinalverket

I första meningen i 5 § andra stycket stadgas att "[i] ärenden då Rättsmedicinalverket utöver sin verksamhet i övrigt har åtagit sig att utföra uppdrag inom sitt ansvarsområde, får hantering av humanbiologiskt material ske endast om den från vilken provet härrör samtycker till hanteringen". Meningen avser att reglera vad som gäller när humanbiologiskt material ska behandlas i verksamhet enligt 3 § i verkets instruktion. Bestämmelsen tar sikte på när RMV utför uppdrag inom sitt verksamhetsområde om verksamheten i övrigt medger det. Omskrivningen som gjorts i lagförslaget har inte fallit väl ut och det är svårt att utläsa att det är detta som avses. Formuleringen bör därför ses över.

I 6 § hänvisas bl.a. till den rätt till att hantering som framgår av 2 §. Som utredningen själv konstaterar i författningskommentaren (s. 330) innehåller 2 § en upplysning om att bestämmelser om när RMV får ta emot, ta, undersöka

och analysera prov av humanbiologiskt material finns i annan lagstiftning, men också i lagens 6 §. Någon rätt till hantering *framgår* således inte av 2 §. Annars tycker Polismyndigheten att det är bra att det tydligt framgår i lagen att prover av humanbiologiskt material får användas även för forskning, kvalitets-säkring och utbildning.

Uppgifter till rättspsykiatriska undersökningar

Polismyndigheten tillstyrker ändringarna då det är viktigt att RMV har samma förutsättningar att få ett fullgott underlag för sina bedömningar oberoende av i vilken form hälso- och sjukvården ges. Polismyndigheten tillstyrker även förslaget att utvidga uppgiftsskyldigheten för vissa myndigheter när uppgifterna behövs för rättspsykiatriska undersökningar, då en korrekt påföljdsbestämning är helt central såväl för den enskilde som för domstolen.

Även om frågeställningarna delvis skiljer sig åt noterar Polismyndigheten att utredningen gör bedömningen att behovet av ett fullgott underlag för § 7-undersökningar kan motivera en tvångsvis provtagning för utredningsskäl (s. 281) men inte ett uppgiftslämnande från vissa myndigheter (s. 259 f). Polismyndigheten anser att de anförda skälen om behovet av ett fullgott underlag vid § 7-undersökningar i förening med förhållandet att § 7-intyg i vissa fall ersätter ett rättspsykiatriskt utlåtande har sådan tyngd att de kan läggas till grund även för en utvidgad uppgiftsskyldighet. I vilken utsträckning en sådan möjlighet faktiskt skulle komma att användas är svår att förutspå, men redan den begränsade tidsrymden för § 7-undersökningarna bör medföra att en sådan möjlighet inte skulle komma att utnyttjas slentrianmässigt.

Uppdrag från enskilda

Polismyndigheten delar utredningens bedömning att det skulle vara oförenligt med RMV:s roll som oberoende expertmyndighet att införa en möjlighet för enskilda att vända sig till RMV med begäran om undersökning och utlåtande utan att detta kommer till Polismyndighetens, Åklagarmyndighetens eller domstolarnas kännedom.

Tre frågor av betydelse för Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska undersökningsverksamhet

Utredningens förslag i dessa delar är såväl rimliga som ändamålsenliga. De föreslagna ändringarna tillstyrks.

Detta yttrande har beslutats av juristen Tony Back efter föredragning av juristen Eric Åmell.

POLISMYNDIGHETEN

På avdelningschefens vägnar

Tony Back

Eric Åmell

Kopia till:Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli